

Seat No. : _____

DT-106

December-2025

B.A., Sem.-III

EC-202 : Gujarati

ગ્રંથકારનો અભ્યાસ – ઝવેરચંદ મેઘાણી
(‘યુગવંદના’, ‘સૌરાષ્ટ્રની રસધાર ભાગ-1’)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચનાઓ : (1) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ પાંચ પ્રશ્નો છે.
(2) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1. ઝવેરચંદ મેઘાણીના જીવનનો પરિચય આપી, તેમના સાહિત્યસર્જન વિશે નોંધ લખો. 14
અથવા
1. લોકસાહિત્યના સંશોધક અને સંપાદક તરીકે ઝવેરચંદ મેઘાણીની સાહિત્યસેવા વિશે ચર્ચા કરો. 14
2. ‘યુગવંદના’ કાવ્યસંગ્રહને આધારે ઝવેરચંદ મેઘાણીની કવિ તરીકેની સિદ્ધિઓ – મર્યાદાઓ આલેખો. 14
અથવા
2. ટૂંકનોંધ લખો : 14
(અ) ‘યુગવંદના’માં પીડિતદર્શનના કાવ્યો
(બ) ‘યુગવંદના’માં રાષ્ટ્રપ્રેમના કાવ્યો
3. ‘સૌરાષ્ટ્રની રસધાર ભાગ-૧’ને આધારે ઝવેરચંદ મેઘાણીનું વાર્તાકાર તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. 14
અથવા
3. ટૂંકનોંધ લખો : 14
(અ) ‘ચાંપરાજવાળો’ વાર્તાનું કથાવસ્તુ
(બ) ‘જટો હલકારો’ વાર્તાને આધારે જટાભાઈનું પાત્રાલેખન
4. વિભાગ (અ) માંથી બે અથવા વિભાગ (બ) માંથી બે ટૂંકનોંધ લખો :
(અ) (૧) ‘તરુણોનું મનોરાજ્ય’ કાવ્યની રસલક્ષી સમીક્ષા 7
(૨) ‘દેપાળદે’ વાર્તામાં રાજા દેપાળદેનું પાત્ર 7
અથવા
(બ) (૧) ‘શિવાજીનું હાલરડું’ કાવ્યનું રસદર્શન 7
(૨) ‘સૌરાષ્ટ્રની રસધાર ભાગ-૧’માં ભાષાશૈલી 7

- (1) પોતાને 'પહાડનું બાળક' તરીકે ઓળખાવનાર ઝવેરચંદ મેઘાણીનો જન્મ ક્યારે થયો હતો ?
 - (a) ઈ.સ. ૧૮૯૬
 - (b) ઈ.સ. ૧૮૯૯
 - (c) ઈ.સ. ૧૯૦૨
 - (d) ઈ.સ. ૧૯૦૭
- (2) 'જન્મભૂમિ-પ્રવાસી' દૈનિકમાં કયા લેખક 'કલમ અને કિતાબ' નામની લોકપ્રિય કોલમ લખતા હતા ?
 - (a) ઈશ્વર પેટલીકર
 - (b) ઝવેરચંદ મેઘાણી
 - (c) યુનીલાલ મડિયા
 - (d) મનુભાઈ પંચોળી 'દર્શક'
- (3) ઈ.સ. ૧૯૪૬માં રવિશંકર મહારાજની સાથે રહી, ઝવેરચંદ મેઘાણીએ ગુજરાતી સાહિત્યને કયું પુસ્તક આપ્યું છે ?
 - (a) 'વેવિશાળ'
 - (b) 'સોરઠી બહારવટિયા'
 - (c) 'પરિભ્રમણ'
 - (d) 'માણસાઈના ઠીવા'
- (4) ગુજરાતી સાહિત્યમાં લોકસાહિત્યના સંશોધક-સંપાદક તરીકે કોનું પ્રદાન મૂલ્યવાન ગણાય છે ?
 - (a) રામનારાયણ વિ. પાઠક
 - (b) ઝવેરચંદ મેઘાણી
 - (c) ઉમાશંકર જોશી
 - (d) પન્નાલાલ પટેલ
- (5) "જનનીના હૈયામાં પોઢંતાં પોઢંતાં પીધો કસુંબીનો રંગ;" – આ પંક્તિ ઝવેરચંદ મેઘાણીના કયા કાવ્યની છે ?
 - (a) 'અંતરની આહ'
 - (b) 'ઝંખના'
 - (c) 'કસુંબીનો રંગ'
 - (d) 'વિરાટ દર્શન'
- (6) 'છેલ્લો કટોરો' કાવ્યમાં કવિ ઝવેરચંદ મેઘાણી કોને સંબોધીને કાવ્યનું ગાન કરે છે ?
 - (a) મહાત્મા ગાંધી
 - (b) ભગતસિંહ
 - (c) સુભાષચંદ્ર બોઝ
 - (d) લાલા લજપતરાય
- (7) નીચેનામાંથી કયા કાવ્યમાં કવિ ઝવેરચંદ મેઘાણી યુવાનોને સાહસ માટે પ્રેરણા આપે છે ?
 - (a) 'કોઈનો લાડકવાયો'
 - (b) 'તરુણોનું મનોરાજ્ય'
 - (c) 'વિરાટ દર્શન'
 - (d) 'આખરી સંદેશ'
- (8) ઝવેરચંદ મેઘાણી કૃત 'સૌરાષ્ટ્રની રસધાર ભાગ-૧' માં પ્રથમ વાર્તા કઈ છે ?
 - (a) 'ચાંપરાજવાળો'
 - (b) 'સેજકજી'
 - (c) 'રંગ છે રવાભાઈને !'
 - (d) 'ભાઈબંધી'
- (9) ઝવેરચંદ મેઘાણીની 'જટો હલકારો' વાર્તામાં જટાભાઈ જીવના જોખમે કોનું રક્ષણ કરે છે ?
 - (a) ચારણકન્યાનું
 - (b) વીકાભાઈનું
 - (c) મહારાજાનું
 - (d) રજપૂતાણીનું
- (10) વડોદરાના મહારાજ ક્ષત્રિસિંહરાવનો ઉલ્લેખ ઝવેરચંદ મેઘાણીની કઈ વાર્તામાં આવે છે ?
 - (a) 'વલીમામદ આરબ'
 - (b) 'ઘોડીની સ્વામીભક્તિ'
 - (c) 'ભીમોરાની લડાઈ'
 - (d) 'વેર'
- (11) ઉદારદિલ વજ્રસંગજી ઠાકોરનું પાત્ર ઝવેરચંદ મેઘાણીની કઈ વાર્તામાં રજૂ થયું છે ?
 - (a) 'મોખડોજી'
 - (b) 'ઓઢો ખુમાણ'
 - (c) 'બોળો'
 - (d) 'વાળાની હરણપૂજા'
- (12) ઝવેરચંદ મેઘાણીની કઈ વાર્તામાં જેસાભાઈ ચારણ કટારીની મદદથી ઠાકોર મેરામણજીને બચાવી લે છે ?
 - (a) 'કટારીનું કીર્તન'
 - (b) 'સાંઈ નેહડી'
 - (c) 'રણજી ગોહેલ'
 - (d) 'આહીરની ઉદારતા'